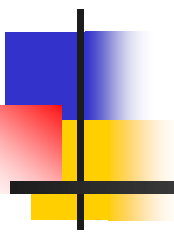

Sjálfræði með aðstoð

Vorráðstefna Greiningar- og ráðgjafastöðvar
7. maí
2015

Sjálfraði með aðstoð

60 000^{RM}

kostet dieser Erbkrankte
die Volksgemeinschaft
auf Lebenszeit

*Volksgenosse
das ist auch
Dein Geld*

Lesen Sie

**NEUES
VOLK**

Die Monatshefte des Rassenpolitischen Amtes der NSDAP

Sjálfræði

með aðstoð

Mannréttindayfirlýsing S.P.

Inngangur: Hver maður er jafnborinn til virðingar er eigi verður af honum tekin og er þetta undirstaða frelsis réttlætis og friðar í heiminum

1. grein **Hver maður** er borinn **frjáls** og **jafn öðrum** að **virðingu** og **réttindum**“

Sjálfræði

með aðstoð

Hvert er lagalegt markmið þjónustu við fatlað fólk?

- Tryggja fötluðu fólki jafnrétti og sambærileg lífskjör á við aðra
- Skapa því skilyrði til að lifa eðlilegu lífi.
Þjónustan taki mið af alþjóðlegum skuldbindingum einkum Samningi S.Þ. um réttindi fatlaðs fólks
(Sjá markmiðsgrein laga um málefni fatlaðs fólks)

Sjálfræði með aðstoð

Til umfjöllunar mannréttindi í sinni víðustu mynd og samspil þeirra

Sjálfræði: Borgaraleg réttindi, frelsið til að taka ákvarðanir án óþarfa afskipta (taumhaldsskyldan, griðaréttur)

Aðstoð: Félagsleg- og menningaleg réttindi. Rétturinn til að fá aðstoð við að lifa lífi sem er manneskjum boðleg (verknaðarskyldan, gæðaréttur)

Sjálfræði

með aðstoð

Hver maður á rétt á því að ráðstafa lífi sínu að eigin geðþótta

hafi hann skilning á aðstæðum sínum

skaði hann ekki eða skerði hagsmuni annarra

John St Mill

Sjálfræði

með aðstoð

- „Sjálfráða persóna velur að taka áhættu, vanhæf persóna lendir einungis í hættu“.
- Þegar sýnt þykir að manneskjan er ekki fær um að meta aðstæður sína og þá áhættu sem þær fela í sér er það ábyrgt af fagmanni að forða henni frá hættu.

(V.Árnason 2004)

Sjálfræði með aðstoð

Það er annað að hafa afskipti af athöfn sem er hættuleg (eða ólögleg) en einhverju sem okkur þykir óskynsamlegt.

Aðgerðir okkar verða líka að vera í réttu hlutfalli við þá hættu sem afskiptaleysi leiðir af sér.

Það er langt á milli forræðis og afskiptaleysis.

Spurningin er:

Hvernig hámarkum við frelsið með lágmarks áhættu ?

Sjálfraeði með aðstoð

tomroberts101.com

Frelsi

Öryggi

Eftirlit

Áhætta

K. Erling Erlingsen

Sjálfræði

með aðstoð

Hvað ógnar sjálfræðinu hjá fólki með þroskahömlun?

Huglægu þættirnir t.d.

- Fyrirfram gefnar forsendur (þetta fer allt úr skorðum nema...)
- Valdastaða (Ég veit betur, líka hvað þú vilt)
- Viðjar vanans (Svona hefur þetta nú alltaf verið og gengið vel)

Munum það eru líka réttindi að fá að mistakast

Sjálfræði

með aðstoð

Rýmislegir þættir og aðstæður

Sjálfræði byggir ekki síst á ákvörðunum hins daglega lífs. Það er mikilvægara fyrir mig að geta valið með hverjum ég bý eða hvað ég borða í kvöldmat, en að geta kosið forseta (á 20 ára fresti).

Það að þurfa að deila ákvörðunum um persónulega hagi með 5-6 óskyldum aðilum skerðir sjálfstæði.

- Búsetustefna sem hefur fullnægjandi einkarými sem viðmið er mikilvæg fyri sjálfræði og því mannréttindamál.

Munum Mill. Forsenda þess að ráðstafa eigin lífi að eigin geðþótta er að skaða ekki eða skerða hagsmuni annarra

Frelsi hvers og eins nær að næsta nefi. Hvað er langt í það nef?

Sjálfræði

með aðstoð

- N.P.A. er að sama skapi fyrst og fremst spurning um sjálfræði það að geta stjórnað **hver, hvenær, hvað** og **hvernig** í lífi sínu.
- Það er umhugsunvert að hið mætasta fólk sé þeirrar skoðunar að fólk með þroskahömlun komi ekki til greina hvað varðar slíkt sjálfræði.
- Svíar hafa meira en 20 ára reynslu af því að veita fólk með þroskahömlun aðstoð við að fara með verkstjórn í NPA

Sjálfræði

með aðstoð

Bengt Nirje: (höfundur kenningarinnar um normaliseringu) stofnaði umræðuhóp fyrir fólk með þroskahömlun í Malmö 1963.

Ray Lomis: Project two í Nebraska 1975

Fólk með þroskahömlun sem hafði dvalið á stofnun stjórnaði þeim hópi oft talið upphaf af Self Advocacy hreyfingunni.

Umræður á Landsþingi Þroskahjálpar 1985, umræðuhópar fólks með þroskahömlun byrjuðu í framhaldinu.

Fyrsta málþing fólks með þroskahömlun á Íslandi 1986.

Átak stofnað 1993.

Sjálfræði

með aðstoð

- „Jerúsalemyfirlýsingin“ 1968 samþykkt af S.Þ. 1971
- Fólk með þroskahömlun skal njóta sömu réttinda og annað fólk á sama aldri í sama landi.
- Fólk með þroskahömlun á rétt á aðstoð þegar nauðsyn ber til að **vernda persónulega velferð þess eða áhuga**. Einstaklingur sem vinnur hjá þjónustuaðila getur ekki jafnframt gætt þeirra hagsmuna.

Sjálfræði

með aðstoð

Stefnuskrá Þroskahjálpar 1992

„Samtökin munu beita sér fyrir því að lögræðislögum verði breytt þannig að hægt verði að skipa fötluðum réttindagæslumenn til að ***aðstoða*** þá við mikilsverðar ákvarðanir í lífi þeirra

Sjálfræði

með aðstoð

- Meginmunur á lögræðislögum hér á landi og á Norðurlöndum er að löggjöf þeirra ríkja er sveigjanlegri og býður uppá fjölbreyttari úrræði.
- Meðal annars byggjast lögræðislög þar á einhverskonar aðstoðarmannskerfi.
- „Þá lítur nefndin svo á að reglur um hreint aðstoðarmannakerfi sem ekki gerir ráð fyrir neinskona skerðingu á gerhæfi eigi ekki heima í lögræðislögum
- Úr greinargerð með lögræðislögum 1997

Sjálfræði

með aðstoð

Samningur S.Þ. um réttindi fatlaðs fólks.

- Grein 12. „Aðildarríkin skulu gera viðeigandi ráðstafanir til að fatlaðir geti leitað eftir **aðstoð** sem þeir kunna að þarfnast þegar **þeir nýta gerhæfi sitt**“

Sjálfræði

með aðstoð

Samningur SP frh.

12. grein:

- Að við **verndarráðstafanir** til að koma í veg fyrir misnotkun séu réttindi, **vilji og séróskir einstaklinga tryggð**

Verndarráðstafir:

- a. Leiði ekki til hagsmunaárekstra ...
- b. Séu við hæfi og sniðnar að aðstæðum...
- c. Séu endurskoðaðar reglulega af sjálfstæðu og hlutlausu yfirvaldi...

Sjálfræði

með aðstoð

Lög um réttindagæslu 88/2011

Persónulegir talsmenn

Valdir af einstaklingnum sjálfum og þekki til þarfa hans og langana.

Aðstoða við:

- Að gæta réttar
- Persónuleg málefni
- Ráðstöfun fjármála
- Hlutverk persónulegs talsmanns er að fanga vilja einstaklingsins og ljá honum rödd.
- Ekki að „hafa vit fyrir þeim“

Sjálfraeði

með aðstoð

- Skýrsla Alþjóðahagsmunasamtaka fólks með þroskahömlun Inclusion international.
- „Independent but not alone“ um réttinn til að taka ákvarðanir og fá aðstoð.
- Byggt á svörum 600 einstaklinga fólks með þroskahömlun og foreldrum um allan heim. Einnig 80 talsmanna og 40 félagasamtaka.

<http://inclusion-international.org/independent-alone>

Sjálfræði

með aðstoð

- Skýrslan skiptist á 8 kafla og fjallar um mismunandi ákvarðanir t.d. um persónulegar ákvarðanir, að hafa áhrif í sínum félagskap og áhrif í samfélagið.
- Mikið fjallað um ákvæði 12. greinar samnings um aðstoð við ákvarðanatöku.
- Niðurstöður: Fólk með þroskahömlun **krefst þess að á það sé hlustað** og það **taki þátt** í öllum ákvörðunum um **eigið líf og málefni síns samfélags**, jafnframt sem óskað er eftir **aðstoð við að koma vilja sínum í framkvæmd**

Sjálfræði

með aðstoð

Við höfum verk að vinna.

Einstaklingsbundin þjónusta er ein af forsendum fyrir sjálfræði í þjónustu.

- Verkefni eins og „Sendiherrarnir“ hafa sýnt að það er mögulegt að gera fólk með þroskahömlun góða talsmenn.
- Mörg ákvæði um notendasamráð byggjast á því að unnið sé skipulega að valdeflingu.

Sjálfræði

með aðstoð

- Það þarf að halda utanum þekkingu á þessum sviðum og efla fræðslu og umræður.
- Sjá t.d. starfsemi Naku í Noregi www.naku.no
- Umhugsunaverð viðbrögð manna við að hugmyndin um nýja miðstöð þjónustu og þekkingar

Sjálfræði

með aðstoð

„Call me mister“